

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XV. De Ordine Cognitionum & plus petitionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

re. Die festo appellare licet. Talis enim provocatio non est actus judicialis, sed ad naturalem pertinet defen-

sionem. In die festo tamen non licet interpositam prolequi appellationem,

TITVLVS XV.

DE

ORDINE COGNITIONUM ET PLUS PETITIONIBUS.

Post litem contestatam præstitum calumniæ juramentum, datas dilationes, evolutas ferias, reus vel per modum reconventionis actorem convenit, vel per modum exceptionis eisdem responderet, unde fit, ut præter causam principalem aliæ causæ incidenter in iudicium producantur; in quibus secundum Regulas sequentes ordo est servandus.

Prima Quotiescunque causa una ab alia dependet, prius cognosci & pronuntiarî debet super causa, à qua altera dependet, sive agendo, sive excipiendo proponatur.

2da. Si neutra ab alia dependet, nec alteri præjudicat, & utraque sit principalis, prius proposita, prius est tractanda: si tamen ambæ criminales, major prius tractari debet.

3tia. Si una civilis, altera criminalis sit, arbitrio Judicis relinquitur, quænam præcedere, vel sequi debeat; nisi civilis criminali, aut contra præjudicet.

4ta. Si una principalis, altera inci-

dens, & hæc impediatur cognitionem illius; tunc causa incidens prius tractari debet. His præviis.

Quæres primo. Quando conjux in petitorio agit ad habendum conjugem, & altera pars excipiendo consanguinitatis objicit impedimentum: Quis actus primò examinandus?

re. Si fœmina v. g. virum suum & sponsum vel maritum petat, & maritus mulierem esse suam consanguineam peremptoriè accipiat, prius de exceptione consanguinitatis quàm de principali matrimonii causa cognoscendum est: quia probatâ consanguinitatis exceptione perimitur & corrumpitur causa principalis: cum inter consanguineos sponsalia vel matrimonium subsistere nequeant. Et hic est casus in cap. intelleximus, 1. de ordine cognit.

Quæres secundo. Si conjux in recuperando conjugis possessorio agat, eò quod sub prætextu consanguinitatis decesserit, quod prius cognoscendum?

re. Si in possessorio causæ matrimonialis

nialis ad restitutionem agatur, consanguinitatis non admittitur exceptio: sed eâ non obstante in causa principali proceditur. Tunc enim matrimonium validum præsumitur, & spoliatus ante omnia restituendus. *Cap. ex conquestione 10. cap. literas. 13. de restit. spoliat.*

Quæres 3tio. Quo ordine procedendum, si reus contra actorem spoliantem spoliationem opponat?

R. Si reus spoliationem per modum exceptionis contra actorem spoliantem opponat, prius audiendus est reus super spoliæ exceptione, eâque probatâ actori respondere non cogitur, nisi restituatur. Si verò conventus spoliationem per modum actionis opponat, tunc utraque quæstio simul tractari & terminari debet, probatâque spoliatione, spoliatus est restituendus. Est textus expressus in *cap. cum dilectus. 2. de ordine cognit.* Et ratio est: quia tunc duæ principales sunt causæ, conventio nempe & reconventio, quæ simul tractari debent, ut dictum in titulo: *De mutuis petitionibus.*

Quæres quarto. Si spoliatus in iudicio præsens agat actione *unde vi*, sive recuperandæ possessionis, & spoliator rem esse suam excipiat, vel actorem super alterius rei sibi debitæ petitione reconvenire velit: Quis primò audiendus?

R. Agens in possessorto recuperando ante restitutionem suis spoliatoribus respondere non tenetur. Quia iudicium recuperandæ possessionis, sive petitio restitutionis in hoc est privilegiata, ut qui illam intentat, adversario spoliatori suo respondere non teneatur, ante-

quam fuerit restitutus, licet spoliator per oppositam alterius spoliationis exceptionem spoliatum ab agendo repellere possit; quia privilegiatus non utitur suo privilegio contra pariter privilegiatum.

Quæres quinto. Si petenti hæreditatem, in qua velut proximus agnatus ab intestato succedit, objiciatur, quod non sit ex legitimo matrimonio: Quid primò cognoscendum?

R. Si vir vel mulier velut proximus agnatus hæreditatem petat, eique defectus natalium objiciatur; per Judicem Ecclesiasticum prius de valore matrimonii cognoscendum est; sive de illo principaliter, sive incidenter per modum exceptionis agatur. Est casus in *cap. tuam non 3. de ord. cognit.*

Quæres sexto. Quando locum habet exceptio rei, quod actor plus petat?

R. Quatuor modis actor plus petere potest, quàm sibi debetur, videlicet causâ, re, loco, tempore. *Cap. unic. de plus petit.*

Quæres septimo. Quando causâ plus petitur?

R. Tunc, quando aliquid in genere vel sub alternatione tantùm debetur, & actor rem in specie petit. Ut: Titius promisit Cajo vel equum vel 30. aureos, & Cajo petit 30. aureos. Aut Titius promisit equum in genere, & Cajo petit hunc equum cæteris meliorem.

Quæres octavo. Quando re plus petitur?

R. Si dum debentur decem, petuntur viginti: vel dum fundus pro parte

parte pertinet ad actorem, hic totum petat.

Quæres *nono*. Quando loco plus petitur?

R. Quando alio loco exigitur solutio, quam fuerit conventum. Ut: Petrus promisit solvere Coloniae, & actor exigit solutionem Francofurti.

Quæres *decimo*. Quando tempore plus petitur?

R. Quando ante diem vel conditionem pactioni adjectam, quod promissum, petitur. Ut: Titius in nundinis autumnalibus solvere promisit, & actor in nundinis vernalibus exigit solutionem.

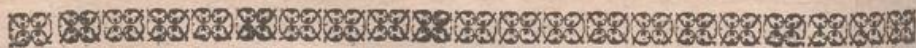
Quæres *undecimo*. Quas pœnas actor plus petens incurrit?

R. De Jure civili novissimo, qui plus

velre vel causâ petit, in expensas condemnatur: qui plus petit loco, ad interesse tenetur; ei, à quo plus tempore petitur, induciæ duplicantur, nec litem excipiet, nisi eidem solvantur expensæ, *Cap. un. de plus petition.*

Quæres *duodecimo*. Quando plus petens ab his pœnis excusatur?

R. In duobus casibus, *1mo*. Si actor probet se non dolosè, sed justo errore ductum plus petivissè. *2dus*. Si ante sententiam à plus petitione destiterit, Quia Pontifex in *cit. cap. unic.* ait, plus petentes puniri, si in petitione in iudicio persistat: Judicium autem durat usque ad sententiam definitivam. Ideò actor, ne pœnas prædictas incurrat, semper à plus petitione usque ad sententiam cessandi habet facultatem.

TITULUS XVI.

DE

CAUSA POSSESSIONIS ET PROPRIETATIS.

CAusa possessionis est, in qua principaliter agitur de possessione, vel quasi possessione, aut adipiscenda, aut retinenda, aut recuperanda, & vocatur iudicium possessorium. Causa proprietatis est, in qua de rei controversæ proprietate sive dominio vel jure principaliter agitur, & dicitur iudicium petitorium. In præsentem quæritur, quo ordine causa possessionis & proprietatis in iudicio sit tractanda,

Quæres *primo*. Quid est & quotuplex possessio:

R. Est detentio rei corporis & animi ac juris adminiculo. Dicitur *1mo. Corporis*, Quia imprimis solæ res corporales, quæ manibus apprehenduntur, si mobiles, vel pedibus calcantur, si immobiles propriè possidentur. Res incorporeæ, ut jus elegendi, jus patronatus, jus beneficii, &c. non propriè, sed